

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . 3 » — »

Negyedévre . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . 4 » — »

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . 5 » — »

Negyedévre . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Szent László nyolczszázados jubileuma.

Nyolczszáz esztendővel ezelőtt hunyta le szemeit itt városunkban, melyet ő alapított, a legnagyobb magyar király: Szent László.

A krónikás azt írja róla: »Hű és engedelmessé volt teremője iránt fogadalomból, népe iránt jóakaró, a külföldiek iránt nyájas, a legyőzöttek iránt bőkezű, a szomorkodók iránt irgalmas, az elnyomottaknak hatalmas szabadítója. Kegyes jóindulatu volt, előrelátó a tanácsban, igaz beszédében, szilárd ígérteében, igazságos ítéleteiben.«

A modern történetírók még jobban áradoznak a dicséretektől, melyekkel a szent királyt elhalmozzák.

Ő volt az, aki alatt Magyarország nemcsak teljesen visszanyerte függetlenségét, nemcsak belső békét élvezett, nemcsak nagyot haladt egyházi és polgári szervezetében, hanem domináló hatalommá vált Közép-Európa keleti részében. Így ír róla a milleniumi nagy történetnek részrehajlásról nem vádolható írója Marczali.

Nagy volt, mint hadvezér, nagy, mint politikus, mint törvényhozó, mint apostoli király, mint ember egyaránt. Népe rajongó szeretettel övezte, a külföld csodálta és hódolattal tisztelte.

Halálát siratta az egész ország. »Kersergett utána egész Magyarország — írja a krónikás — a papság és a nép, szegény és gazdag, az ifjak és hajadonok, gyászruhát öltve, három éven át nem roptak táncot, és a gyász idején hallgatott minden zene.«

Három esztendővel ezelőtt kegyeletesen, országos, fényes ünnepélylyel ültük meg szentté avatásának hétszázéves évfordulóját. Drága ereklyéjének őrzésére a bibornok-püspök művészi kivitelű nagy értékű heremát készíttetett, oltárt építtetett, — ugyan csak a püspök és a káptalan alapítója emlékére diszes szobrot emelt.

Most új jubileum köszönt reánk. Egy alkalomból a Magyar Államban lelkes fel-

hívás jelent meg a jubileum ügyében, s egyúttal felkérték bennünket annak közlésére.

Szívesen teszünk eleget a felhívásnak s adjuk azt a következőkben:

*

Folyó évi július 29-én lesz nyolczszáz éve annak, hogy felejthetetlen nagy királyunk lelke az égbe szállt. Három évig siratta, gyászolta őt az egész nemzet.

Megdöbbenve szemléljük a hideg közönyt, mely nemzetünket ma zsibbasztó álomban fogja tartja. Sehol egy árva hang nem emelkedik, mely dicső fejedelmünk emlékét méltóképen fölidézné, mely kegyeletes országos ünnepélyt hozna javaslatba. Mintha csak holt tetemmé merevült volna Árpád ivadéka: mintha csak idegen nemzet vort volna tanyát a hármás bércz övezte országban; mintha csak a mostan élő magyarokról zengedezte volna Kölcsey:

»Elhamvadt a magzat hő szerelme,
Nincs magasra vivő szenvedelmé,
Jégkebelben fásult szívet zár.
... Keres volt anyja vére
Más faj állott a kihunyt helyére.
Gyöngé fővel, romlott, szívtelen ...
A dicső nép, mely tanult izzadni
S izzadás közt hősi bért aratni:
Névben él csak, többé nincs jelen.

Vagy László nem volt magyar király? Vagy hazáját rosszul szolgálta, avagy áruló volt-e? Hát nem épen szent László volt-e az, kiről Garay oly szépen énekelte:

»Korának büszkesége, korának csillaga,
Csatákban félsereggel felért ő egymaga.«

S midőn meghalt,

Mind, ki hallá bár távol volt, bár közel
Eltelek a fájdalom érzelmével
»Isten, Isten, miért rajtunk e nagy csapás!
Ily királyunk — mondák — nem lesz soha más.«

Három évig gyászoló őt nemzete,
Mely alatt mindenki mély gyászt viselo,
Zene és tánc országzerte megszűnnek,
Emlékét a nagy királynak így ülék!»

S hosszú nyolczszáz év után is a magyar
Ha nagy és jó és dicső királyt akar,
Nem kíván más fejedelmet trónusán,
Csak minő volt László király hajdanán.«

Mi az oka tehát, hogy jelenleg feledésbe megy szent emléke? Hogy most, midőn minden miniszter, miniszteri hivatalnok tíz éves jubileumát nagy garral ünnepli, ily jeles királyunk 8 százados jubileumáról mélyen hallgat az egész ország.

Mily lázas tevékenységet fejt ki már most Franciaország, hogy Chlodvig király megkeresztelésének százados jubileumát rendkívüli fényvel megülje: — nagyszabású előkészületeket tesz Anglia, hogy apostolának, szent Agoston centennáriumát, mely csak két

év múlva lesz, illően megünnepelje. Portugália szent Antal százados jubileumát fényesen megüli. Így az egész világon. Csak Magyarország lenne hálátlan nagyjai iránt?

De nem! hisz még Martinovics összeesküvésének százados emlékét is megülte. Károlyi Gáspár és még a morvaországi Comenius centennáriumát is fényesen ünnepelte a protestantizmus.

Hogy Kossuthot mikép parentálta, nem megy feledésbe, sőt még II. József százados jubileumán is volt, ki lelkesedni tudott.

Szent László nyolczszázados jubileumára csak Győr mozog, de e mozgalmat országossá tenni nem bírja vagy nem meri.

Hej, lett volna csak Szent László protestáns, vagy zsidó, vagy szabadkőműves: bezzeg hónapok óta másról se írnának a lapok, mint a jubileumi ünnepekről, akár a milleniumról. Mélyebb a gyűlöletük a katolicizmus iránt, mint hazaszeretetük. — Mi katolikusok pedig megszűntünk az országban vezérszerepet vinni; minket járószalagon vezethetnek, mi irányt adni képtelenek vagyunk.

De lehetetlen, hogy Magyarország jelenleg intéző körei, a fölszinen uszó értelmiség örökre megne bélyegezze magát a szűkkeblű hálátlansága miatt. Ok, kik a szabadelvűség, a türelmesség, a humanizmus szövétnéket oly tüntetőleg affektálják ily menthetetlen hálátlanság és felekezeti durva szűkkeblűség bélyegét sütik magukra. Nekünk vetik szemünkre, ha hitünk tanaihoz ragaszkodva, harangjainkat, templomunkat, oltárainkat megtagadjuk egy szabadkőműves, protestáns és nyíltan dinasztiaellenes Kossuth dicsőítésére: ők meg a feddhetetlen, önfeláldozó, hős és Európazerte mint rendkívül jeles fejedelmül elismert és dicsőített király emlékét mély hallgatással mellőzik, csak azért, mert szent nimbus övezi fejét; mert a gyűlölt katolikus vallás szentje gyanánt tiszteli őt.

Költők némák lettek, lantjuk egy énekre nem bír fakadni dicsőítésére, írók keze megdermed, lelkesültségük megfagy: mert gyűlölik, hogy szentté leve. Hogy Izrael nem bír jubilálni, ujjongani, még értjük, hisz Árpád vére nem forr ereikben a hazával oly bensőleg oly önkéntelenül nem ver szívük; honszerelmük csak mondva csinált. De a liberális, a protestáns magyar hus a mi husunkból, vér a mi vérünk, hogy egy oly jeles magyart nem feledni, de gyűlölni tudják; ez erőszakos, ez természetellenes.

Azonban, ha a protestantizmus hallgat, ha a liberális hősök némák: mi katolikus magyarok, kik magyarok vagyunk és katolikusok, ily rendkívül jeles férfunkat, ki hozzá még oltárainkon, mint szent szerepel, mellette Mária országában, mint kiváló Mária-tiszteelő fejedelem ismeretes, hogy mi őt feledni tudjuk, nyolczszázados emlékét nyomtalanul tűnni engedjük: ez vétkes közönyösség, melyet eléggé megróni nem bír a történelem.

Hasztalan hivatkoznak arra, hogy három év előtt szenttéavatása hétszázados jubileumát megküldték. Lelkesedésünk puskapora oly ke-

vés, hogy egy szikra végképpen fellobbant-hatja és nem marad már belőle egy porszem sem? Ha őseink három egész évig bírták őt gyászolni: mi képtelenek vagyunk három év alatt kétszer lelkesedni érte?

Nem lenne-e hálás az igazi hazafiság tü-zét élesztetni most, midőn a nemzet annyi ár-nyalata széthúz és bomladozásnak indul? Nem bírna-e különböző nyelvű, de egy vallásu nem-zetiségeket ez ünnep közelebb hozni egymáshoz? Szlavónia, Horvátország együtt lelkesedni ve-lünk, csak lenne vezér, ki ez alkalommal a lelkesedés szikráját közéjük szórni bírná.

Még nem késő. A Szent-László-társulat ve-gye kezébe a zászlót, bontsa ki, hadd lengjen szabadon.

A katolikus lapok mindegyike, kivétel nélkül, fujjon a harsonába, nemesebb eszmét nem szellőztethetnek.

A Szent-István-Társulat adja ki rövidebb kivonatban Garay »Szent László« hősköltemé-nyét és legelőszóbb áron juttassa népünk ke-zébe.

Üljük meg halálózási napját ünnep gyá-nánt, vagy legalább július 28-kát, mely vasár-napra esik, mely napon dicsőítse meg nevét minden egyes szónok a templomban vagy novénát, vagy triduumot tartunk ünnepe előtt.

Tartsunk nagyszabású zárandoklatot tiszteletére valamely ünnepelt szűz Mária kegy-helyen, vagy akár vidékenként külön más-más kegyhelyen hol ünnepelt szónokok gyujtsák lángra a hazafiság és vallásosság tüzeit. Ez alkalommal meg kellene ujtatunk hazánk fölajánlá-sát a Szent Szűznek valamint Jézus szent Szi-vének.

Egy-egy katolikus nagygyűlés ez alkalom-mal minő üdvös hatást gyakorolna, még hála Isten eddig vallásos népünk szívére. Egy iskola se legyen, főleg középiskola, mely ünnepélyt ne tartson a nagy szent tiszteletére az év bármely szakaszában.

Népmissiók gyakoribb tartása mennyire fo-kozná népünk buzgalmát, mennyi ima szállna égbe hazánk újjáalakítására.

A vallásos és dinasztikus érzelmek a katho-likus öntudatot hatalmasan fölverné e moz-galom.

Az ég szerelmére ne engedjük elveszni nyomtalanul e kedvező körülményt. Legyen ez katolikus részről a millennium megülésének kezdete.

Legyen e szózat vízbe dobott kő, mely ha-talmas hullámgöröket alkosson, de minél ha-marább.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Bátyámuram házassága.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Kincs István.

Kompánistánk volt a tarokkban.

Minndig elsőnek érkezett a csatatérre. S mert a mi kaszinónk annak idejében csak amo-lyan koczakaszinó volt, annakokáért a lámpást is rendszerint neki kellett öt-hat gyufával ad-dig ösztökélnie, míg végre tüzet fogott.

A korezmáros jó hasznát vette. Pinczér-nek jóformán felénk se kellett néznie. Farkas Bálint, mert hát így hívták az én bátyámura-mat, mindent elrendezett jó maga. Megtörölte az asztalt, végigolvasta a negyvenkét lapot, már mint a kártyalapokat s még a kályhában is megmota a tüzet.

Azután pedig nyugodt lélekismerettel várt. Várt, míg a másik háromnak eszébe jut ugyan-csak megkerülni. Hangos riadással fogadott ben-nünket, akár csak három esztendeje se látott volna már.

Igazán kedves ember volt.

Ha a férfikor delét olyan létrának veszem, melynek ötven foka esztendőkből van faragva, akkor az én bátyámuram már jóformán a te-teje körül kapaszkodott annak a grádiensnak. Hanem azért még mindig nem vette annyira, hogy megházasodott volna. Pedig hát szándéka volt, nagyon is volt szándéka.

A konfuzió kezdete.

Laptársunk a »Nemzeti Ujság« a fennebbi czím alatt a következőket írja:

Az állami anyakönyvekről szóló törvény végrehajtása czéljából kiadandó rendelet sok fejtörést okoz a kormánynak. E rendelet terve-zetének szövegezése közben jöttek reá, hogy egyebek között minő nagy hiba volt minden meg gondolás nélkül kijelenteni azt, hogy az anyakönyvezési törvény előbb fog életbelépni, semmint a gyermekek vallásáról szóló törvény-nek elengedhetetlen kiegészítését képező az a törvény megalkottatik, mely a vallás szabad gyakorlatáról intézkedik. A gyermekek vallását szabályozó törvény ugyanis nyíltan megengedi azt, hogy a szülők nemcsak a bevett vallások valamelyikéhez tartozhatnak, hanem ezeken ki-vül is állhatnak. Ez az elv, mely a gyermekek vallásáról szóló törvényben befoglaltatik, vagy azt követelte volna meg, hogy a bevett vallá-sok egyikéhez sem tartozó, illetőleg azok köte-lékébe tartozni nem akaró szülők gyermekeinek vallásáról ugyanazon törvényben történjék in-tézkedés, vagy azt tette volna elkerülhetlenné, hogy a vallás szabad gyakorlatáról szóló tör-vény gondoskodjék az ily szülők gyermekeinek vallásáról, amint ezt a vallásügyi miniszter a képviselőház bizottságaiban proponálta is. Ez a törvényhozási szabályozás azonban a gyer-mekek vallásáról szóló törvényből kimaradt, mert másként az nem lett volna szentesítés alá terjeszthető. A vallás szabad gyakorlatá-ról szóló javaslat pedig még távol van attól, hogy belőle törvény legyen. Az az elv azon-ban, hogy a szülőknek nem kell valamely bevett valláshoz tartozniok, a gyermekek val-lásáról szóló törvényben szerencsésen benn-maradt. Mi fog ebből már most következni? Az, hogy a kormánynak a végrehajtási rende-letben, melyet az anyakönyvi törvényre nézve ki fog adni, vagy meg kell tiltania, hogy az anyakönyvvezetők a születési anyakönyvekbe a gyermek szüleinek vallásánál más vallást jegyez-zenek be, mint a bevett vallások egyikét, még ha ezt a szülők követelnék is, a mihez az em-lített törvény alapján joguk van. De ez esetben a kormány rendeleti uton fog egy élő törvény által dekretált elvet hatályából kiforgatni, a mi meg nem engedhető. Vagy tőrnie kell azt, hogy az október 1-én életbeléptetendő állami anya-könyvekben egyes szülők, ha kedvük tartja, mint nazarenusok, baptisták, mormonok köve-teljék vallási statusuk megjelölését, a mihez a törvényben kimondott elv jogot ad nekik s a mit bizonyára meg is fognak eszelekedni számo-san. Hogy azután az ily szülők gyermekeinek vallási hovatartozósága miként fog megállapít-atni, az ismét egy újabb kérdés, melyre az

eddig létező törvények egyike sem ad feleletet. Az anyakönyvvezetés tehát október 1-én gyö-nyörűséges preludiummal fog megindulni, nem is számítva azokat az egyéb bonyodalmakat, melyek ezen intézménynek könnyelműen felszeg és elégtelen berendezésétől elválhatlanok. Így fog kinézni a konfuzió kezdete. Hogy milyen lesz a folytatása, azt még elképzelni sem lehet.

Az Emke jubileuma.

Kedden reggel fél 9 órakor volt a gyüle-kezés a városházánál, honnan a róm. kath. felső-templomba vonult a közönség a hálaadó zenés misére, melyet Jung C o s k a Lajos plé-bános szolgáltatott fényes segédlettel. A mise zenei számainál N e s z v a d b a Katalin k. a., T ö r ö k Bódog, G á l Sándor és V a j d a Emil dr. vettek részt. Innen a ref. templomba men-tek át, hol az udvarhelyi dalegyesület éneke után B e d ő Ferencz ref. lelkész mondott hála-adó imát, mire nyomban — nem léven ennél nagyobb és alkalmasabb helyiség Udvarhelyen — megkezdődött az ünnepies közgyűlés.

A küldöttségek, notabilitások az előre el-készített diszhelyeken foglaltak helyet.

B e t h l e n Gábor gróf, elnök remek be-széddel nyitotta meg az ülést, mely rendkívül nagy hatást tett. Valósággal szenzációt csinált az a rész, a hol a k o r m á n y r é s z v é t - l e n s é g é t e m l i t e t t e. Utána S á n d o r József alelnök-főtítkárt jelentette be a képvise-leketek és üdvözlöketek, melyek közt voltak: a W l a s s i c s Gyula és J o s i p o v i c s Imre minisztereké, B e n d e Imre nyitrai püspöké, D a r á n y i Ignácé, R ö k k Pálé, K u u n Géza gróf, a nagy tudósé, T h u r ó c z y Vilmos nyitrai főispáné, R e m é n y i Antalé, K o ó s Ferencz kir. tanácsosé Brassóból, számos üd-vözlő telegram testületektől és fiókoktól. M i - h á l y József dr. eddigi egyik jegyző lemond-ván, 100 frttal alapítónak lépett be. Azután R é t h y Lajos kir. tanácsos Hunyadvármegye tanfelügyelője tartotta meg emlékbeszédét Kun Kocsárd gróf fölött. S á n d o r József t. alel-nök-főtítkárt 145 tömött nyomtatott oldalra ter-jedő tíz éves jelentése előre kinyomtatva és szétküldve lévén, felolvasottnak tekintetett, esu-pán egy rövid kivonatot adott belőle a t. alel-nök-főtítkárt.

Erre B e r z e v i c z y Albert mondotta el szép beszédét az iskolák nemzetalkotó hiva-tásáról.

Utána A p p o n y i Albert állt fel ezután és a töle megszokott ékes szólással beszélt fe-szült figyelem közt.

A roppant tetszéssel fogadott szónoklat után U g r o n Gábor a székelység és az Al-

Hiszen ha beszélni kezdett, kétszerkettő, hogy a házasságok theoriáját fejtegette. Ebben mester volt. Ha az a sok boldogtalan férj, ki-ke a föld háta hordoz, véletlen hozzáfodult volna segélyért, hát adott volna nyomban va-lamennyinek olyan receptet, mitől cukorédese-re változott volna a házaseletük még akkor is, ha különben bevállott volna keserűség tenge-rének. S ennek a receptnek a kvintesszenciája abban állott, hogy az asszony maradjon csak szépen a főzőkanál mellett. Mert hát minek is ártsa magát a fehérszép mindenbe. Azok a lá-togatások meg éppen a megőző betűje minden házasság boldogságnak. Legalább ő nála, ha egy-szer felesége lesz, ne mutassa magát se öreg, se fiatal. Egyaránt veszedelmes lehet mind a kettő, ha még úgy udvariasság számba menne és minden vizit.

— No azután még minket se fo-gadna, bátyámuram? — kérdeztem kötekedve az öregtől.

— Senkivel sem teszek kivételt.

— Pedig hát sok estét eltarokkozhatnánk ugy együtt. Az asszony gíbiczelne s főzné a theát.

— Főzi az istennyilát! . . . — kiáltott föl haragosan Farkas Bálint s fölugrott a székeről.

— No csak össze ne vesszettek — esiti-totta az öreget a lódoctor — mert ha bátyám-uram jóvőre is csak theoriában házasodik, ak-kor szent igaz, hogy még ötven esztendeig iszunk a medvebőrre.

Farkas Bálint kimondhatatlanul kicsinylő tekintetet vetett a békítőre.

Se szólt, se köszöntött, csak fogta a ka-lapját és elrohant.

Csak most láttam, mekkora méreg szorult ebbe az emberbe. Még kitelik tőle, hogy örök haragot tart s azzal boszulja meg magát.

S tényleg megboszulta magát. De nem a haragjával, hanem azzal, hogy megháza-sodott.

A theoriát valóra váltotta. Most hát el-mehet a lódoctor a maga czinikus megjegyzé-seivel. Ember még le nem főzött senkit ugy, mint ez az öreg gavallér az ő kompánis-táit.

S még ha idősebbfajta fehérszemélyre esett volna a választása! De nem. Fiatalt vett el, nagyon fiatal. Bizonyosan azért, hogy régi ideái annál termékenyebb talajra találjanak. Mert hát asszonyt tanítani, ha már benőtt fejlaggyal tekintett körül a világban éppen annyi, mint mikor valaki a megrozsdásodott la-katot kívül kezdi fényesíteni.

Kiváncsiak voltak valamennyien, milyen lesz már az a családi boldogság, melyből az egész világ eleve ki lett átkozva.

Farkas Bálint tényleg nem fogadott sen-kit. Maga, egészen egymaga akarta élvezni azokat az aranjúezi szép napokat. Otthon töl-tötte minden szabad óráját. Elhanyagolta kom-pánistáit — éppen hogy az utcán találkozott néha-napján csak vele. S akkor is olyan bol-dogan mosolygott, hogy igazán sajnáltuk volna

föld egymást kiegészítő küldetéséről mondott beszédet.

Folytonos taps és éljenzés. A gyűlés egyik fontos tárgya volt az alapszabályok módosításának kérdése. A közgyűlés Horváth Gyula beszédére, melyben az E. M. K. E. mintaszerű szervezését fejtegette, egyhangulag elfogadta Gajzágó Manó dr. E. M. K. E. jogtanácsos ama véleményét, hogy változtatásra szükség nincsen, a mi a tisztikar és igazgató-választmány véleménye is volt, mert a mivel az egyesületet ily hatalmas intézménnyé megteremtteni lehetett, egyszersmind fenn is lehet tartani.

A bizottságok jelentései után a felmentés a pénztárkezelésért megadott és a tisztikar és választmány, azzal a különbséggel, hogy Ugron János beválasztott, a régi maradt.

*

Az elnöki záróbeszéd után nyomban az udvarhelymegyei Népkövelési egyesület tartotta az E. M. K. E. szárnyai alatt fennállása 25-ik diszközülését. Sándor Mózes kir. tanácsos tanfelügyelő elnöki megnyitójára, Vajda Emil dr. titkár adta elő az egyesület történetét, mire a dalosegyesület éneke következett.

*

A gyűlés hosszúra nyulta miatt jóval 2 óra után kezdődött a »Budapest« szálló nagyszobájában a közebéd, melyen nem kevesebb, mint 25 hivatalos közsöntő volt.

Az első a királyra Bethlen Gábor gróf E. M. K. E. elnök tartotta, a másodikat Mikó Árpád főispán az E. M. K. E.-re és illetve annak elnökére, aztán a vármegye, vendégek, város, nők, a jelenlevő különböző pártok képviselői, az E. M. K. E. alelnökei és tiszteleti tagjai, az Otthon jelenlevő tagjai, a rendező bizottság, testvéregyesületek a Népkövelési és Erdélyrészi Kárpátegység, az alföldi és anya-állambeli vendégek, a különböző törvényhatóságok képviselői, fiókok, hazafias papság, a közgyűlésen közreműködött művészek stb.-re. Minden kiválóbb szónok a jelenlevők közül közsöntött.

A város nevezetességeinek megtekintése a diszbed messze előrehaladása következtében elmaradt, hanem este 8 órakor a főreáliskola tornacsarnokában a hangversenynyel egybekötött táncmulatság következett. Résztvettek a hangversenyben: a polgári dalegyesület, Tollagi A., a népszínház tagja, Török László (cimbalomjáték), Ábrányi Emil (szavaltat), Sziklay János dr. (felolvasás), Vajda Emil dr. (hegedű), Semsey Mariska k. a., a kir. opera tagja, Tarnay Alajos zongoraművész.

azt a megelégedést valami skeptikus kérdéssel megzavarni.

Igy töltök a napok. Farkas Bálintot csak a boldog ember néven ismerte mindenki.

És különös! egyedül én nem akartam hinni benne, hogy bátyámuram ideál beválnak. Minden ellenem bizonyított s nekem mégis vastagfejű Tamásnak kellett lennem.

Filozofálni kezdtem.

A boldogság nagyon relatív valami. Bátyámuram nagyon jól érezheti magát abban a remete-háztartásban, de kérdés, a felesége nem fogja-e majd minden tanulékonysága mellett is megenni azt az ideális érdeket? S ha megunta, akkor hiszen össze is török a főzőkanál s nyomban megüti a guta az egész Farkas Bálint-féle boldogságot.

És azután?

No igen, azután talán alkalmazásba vehetem a közmondást: az unalom az ördög vánkosa. Adja Isten, ne legyen úgy!

Éppen javában filozofáltam, mikor valaki vállamra teszi a kezét. Hátratekintek, Bátyámuram volt. Azt mondta:

— Öcsém.

— Nos? — kérdem elesudálkozva.

— Csak azt akartam megemlíteni, hogy hát... izé... neked megengedtem, hogy meglátogass.

— Meg-é?! — tört ki belőlem a szó a nélkül, hogy gondolkodtam volna. Tisztára páff voltam arra a megszólításra. Hanem a következő pillanatban már összeszedtem magamat s bizonyos keserű humorral mondtam:

Lapszemle.

Budapest. 1895. június 5.

A »Magyar Állam.« A kongruáról vezércikket. Őva int tőle, nehogy az autonómiával összezavarják a kérdést s ezzel is elodázzák. A dolog pénzügyi kivételére ajánlja Schlauch bibornoknak egyszer már elfogadott indítványát s addig, míg az összeírás tart az indítvány megvalósításáról is lehetne tanácskozni. Az összeírásra vonatkozólag melegen ajánlja, hogy a munkálatok vezetésére dr. Timon Ákosra bizzák, mert csak az ő ügyszeretete és szakértelme nyújthat elég garantiát.

A »Hazánk.« Az osztrák választási reformával foglalkozik. Konstatálja, hogy a bécsi sajtó nem fogadta kedvezően. Egyik egy, másik más okból van ellene. Az igazi ok az, hogy nem találják egész szabadelvűnek. Reánk nézve az egész dologból az érdekes, hogy míg odaát kormányok bukhatnak meg a választási reform kérdésével, melyet a közvélemény előtérbe állít, minálunk minden csendes. A mi alkotmányunk az ő párszázezer választójával többé nem szabadelvű, s az a többség sem szabadelvű, a mely nem is gondol a kiterjesztésre. Felvilágosodottak, szabadelvűek vagyunk az egyházakkal, az égiekkel szemben, s itt radikálisok is tudnak lenni. S más, évtizedek előtt megállapított, akkor sem szabadelvű alapokon, valóságos anachronizmusoknak, hatalmi áldozatoknak sem akarunk hozni.

Budapesti Hirlap. Az osztrák választási reformot tárgyalja, s egyszersmind összehasonlításokat tesz ebből kifolyólag, ami állapotainkkal. Odaát most olyan törvényjavaslat készült, mely választók számát 1.800.000 fővel megszorítja. S nálunk összesen csak 900.000 választó van. Különben az osztrák választási rendszer sem nem liberális, sem nem igazságos, sem nem parlamentáris. A mostani reformjavaslat iránt az osztrák koalíciuspárt életképességének próbája lesz érdekes. Ha a javaslat megbukik, a pártnak is vége van. A helyzet feszül, a válság közeledik, a javaslattal az osztrák parlamentarizmus sorsa fölött elvetették a kockát.

„Nemzeti Ujság.“ »Liberális hetvenkedés« című vezércikkében az utazó miniszterek (Erdélyi és Dániel) programjával foglalkozik. Mindketten kürtölték az egyházpolitikai törvények végrehajtását és visszavonhatatlanul legeslegutolsó terminusul okt. 1-ét tűzték ki. Ettől azonban senki sem ijed meg. Törvények és rendeletek, amíg a papiroson maradnak, kevesebb

visszahatást szűnnek, mint mikor életbe lépnek. Az a körülmény, hogy eljárási törvény nélkül akarják végrehajtani e törvényeket, az mutatja, hogy mily könnyelműek és felületesek a liberális államférfiak. Inkább azt fejtette volna ki az utazó igazságügyminiszter: mi lesz a házassági perekkel? Okt. 1-én megszűnik a szentszékek illetékessége az állam előtt, de mi lép helyébe? Törvényszék, járásbíró? Miféle törvények szerint? Mi lesz a már folyamatban levő perekkel? Mi lesz azokkal, akiket a szentszékek ágytól és asztaltól elválasztottak? Élhetnek-e perújítással? Hol kezdhetik meg az eljárást? stb. stb. Mindezekkel ők nem törődnek. De azért aki nem tart velük, arra rákiáltják, hogy hazaárulók, a korszellemtől elmaradt bujoncok, idegenek szolgái. Ilyen a liberálisizmus.

„Pesti Hirlap“ Az »Emke« tíz éves jubileumának ünneplésére hivatkozással fejtegeti, mit is tett hát ezen idő alatt abból, amit akart tenni. Ha egyebet nem — így írja — egy közös eszmét dobott ki a közvéleménynek, hogy rajta rágódjék és kigyuladjon. Egy eszme többet ér ezer szónál és tíz hadseregnél. A nemzetiségi kérdést a század nagy kérdéseinek legálább egyikét volt ösztöne fölfogni. E mellett elsorolja azon érdemeket, melyek az Emke hazafias működéséhez fűződnek és nyíltan kijelenti, hogy ha több pénzünk volna, azt is ki mondhatná az Emke közgyűlése, hogy a román pópákat és jegyzőket is igyekezni fog ezentúl a magyar hazaszeretetre téríteni.

»Magyarország.« Az E. M. K. E. jubiláris közgyűléséről elmélkedik. Bevezetésül azt mondja, ha a napi-politika nem tartana is vakácziót, közéletünknek mégis egyik legnagyobb eseménye volna az E. M. K. E. jubiláris közgyűlése. Nem kis dolog az, mikor egy államban a népfaj, amely ennek az államnak nevet, jellegét, történetét és kultúrát ad, ünnepet csinál abból, hogy a maga faji egzisztenciájának védelmére immár tíz esztendeje sikerült a társadalom bizonyos munkásságát csoportosítani. Azután hangsúlyozza, hogy a magyar állam mindig a szó legteljesebb értelmében nemzeti állam volt de legújabbban oda jutottunk, hogy a magyar állam egy dolog, s a magyar nemzet más dolog. Amannak a feladata, hogy kormányoztassék kormányok által, a melyek ellen Bécsben nem tétetik kifogás; emennek a feladata, hogy mégis meg tudjon maradni magyarnak, ápolja, a mennyire lehetséges, a múlt tradícióit, s fenntartsa, amennyire tudja, a jövő reményeit. Így keletkeztek az úgynevezett közművelődési egyesületek. S ezer évvel azután, hogy Árpád ide bejött s ezt a földet a maga fajtája számára elfoglalta: a magyar társadalom kénytelen azokkal a kevés morális és gazdasági eszközökkel, melyeket az állam a maga számára még le nem foglalt, megalkotni itt is, ott is az országban a nemzeti defenzíva védő-műveinek rendszerét. Keserű panasz jajdul fel azon képtelen helyzet ellen, hogy a magyar társadalom jóformán csak a hivatalos magyar állam ellenére tud a magyar nemzeti eszmének propagandát csinálni. A magyar közművelődés ügye alig haladhat csiga léptekkel, mert ez a százfelől kigunyolt társadalom nem elég erős, az állam pedig, ez a minden morális és vagyoni erőt fölemesztő molok nem tesz semmit. De hogyan lehetséges az, hogy a magyar kormányok szinte ellenséges állást foglalhatnak el a magyar társadalom ily vállalkozásaival szemben? Tény, hogy a magyar kormányok mindig visszatartották magukat attól, hogy a magyar nemzeti eszme lebegjen előttük. S igyekeznek az ország dolgait úgy kezelni, hogy az általános emberi szempontok mellett és felett legfeljebb a pártszempontok érvényesüljenek. Egy politikai rendszer alapján állunk, melynek sarkköve a nemzeti »capitis diminutio«. Megalázva kompromittálva, korrumpálva vagyunk. Csoda-e azután, ha azok az emberek a kiknek a hatalmi érdekei össze vannak kötve ezzel a rendszerrel a másik táborban vannak s nem ott, a hol a magyar társadalom igyekezik valamit csinálni a magyar nemzetért?

Nemzet. A delegációról ír. Gunyosan jegyzi meg, hogy össze sem ült s már is el van itélve. Ime az ellenzék hirdeti, hogy megint jelentékeny teheremelés lesz. De hát nem így áll a dolog. A tulkiadás a kormány akaratán kívül,

a hadgyakorlatokból, az élelmezési és ellátási átváltozásokból, s elemi károkból is származhatott. Másrészt a bevételek szaporodhattak, például a vámjövédékek, s akkor sajátképen nincs teheremelkedés. S különben is ha olyan csekély áron, minő a többlet a fegyverkezés és felszerelés teljes mértékben lépést tart, tulságosnak nem mondható. Együttal foglalkozik az esetleges felszólalásokkal a román kérdésben és az Agliardi ügyben. Az előbbire nézve arra utal, hogy maga az ellenzék a múlt évben, ezt a kérdést a magyar kormány és országgyűlés teendőjének mondotta. A másikra nézve pedig megígéri, hogy a többség ebben az ügyben nem fog kérdést tenni. (Elhiszszük!)

A Magyar Hirlap. Azon alkalomból, hogy a román liga ugyanazon tanácskozik Bukarestben, a melyen az Emke tartja közgyűlését, hazafias hangon tartott cikkében kijelenti, hogy a liga egész dolgában politikai erkölcs nem volt soha. Ellenben az Emke programja tiszta, világos és határozott; egészen más a lényege, a formája: mert míg az Emke közgyűlése a szeretet, a művelődés ünnepe, addig a liga kongresszusa a szenvedély, a gyűlölet napja.

Egyetértés. Az osztrák koalíció csődjéről vezérekkezik. Figyelmezteti a Lajthán tulikat, hogy állítólag nagyon parlamentáris országban is sikerült már a koncepció helyes arányosítása útján ellenkező elvű és érdekű táborokat hatalmas uralkodó párttá tömöríteni, de a mi könnyen mehetett Tisza Kálmánnak, az nem fog beválni Ausztriában, a hol a parlament pártok a legélesebb nemzetiségi és társadalmi ellentétekkel vannak összefonva. A képviselőházi bizottság, mely a választási reformtervezetet kidolgozta, inkább a klerikálisok javára billentette a koalíció érzékeny mérlegét. Azzal végzi, hogy a Windischgrätz-kormány örökségben átvett váltoja lejárt, de nem képes fizetni, csődje az ajtó előtt áll és a koalíció minden beruházása rossz kerül.

Pesti Napló. Az árva egér ezim ezimalatt szintén az osztrák új választási reformtervvel foglalkozik. Azt írja, hogy az osztrák hegyek egy neveléséges egeret hoztak világra, melynek apaságát a koalicionált pártok egymásra tolják és az újszülött egyiknek sem kell. Bomlásnak indul az osztrák közélet megint, válságban lesz a kormányzat, valamennyi párt s a kibontakozásnak még csak egy árva — egérutja sem látszik.

Biharvármegye közügyei.

Közigazgatási bizottsági ülés.

— Junius 5. —

Biharvármegye közigazgatási bizottságategnap délelőtt 10 órakor a vármegyeház kistermében tartotta meg rendes havi ülését.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnöke alatt, Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Tóth Dezső főügyész, Hranyiczky Károly árvaszéki h. elnök, dr. Popovics György h. főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Gyurkovits Kornél államépítészeti főnök, Mallász József h. pénzügyigazgató, dr. Buljovszky József kir. ügyész, Balázsházy Bertalan, Örley Kálmán, Radnay Farkas, Szász Ágoston, Markovics Károly, Ertsey Géza, Torma Lajos, Hegyesy Márton és Szabó József kizottsági tagok valamint alispáni előadóként; Lovassy Andor, dr. Beöthy Pál, Baranyi András és Keszthelyi Zoltán, pénzügyi előadóként — dr. Kiss Béla p. ü. fonalmazó.

Első sorban a lefolyt május hónapban történt eseményekről szóló időszaki jelentések olvastattak fel.

Az alispán jelentése.

Eszerint, a múlt hónapban a vármegye területén megállapított sertésjárvány hibásan azonosított a Kőbányán fellépett sertésvészszel; mert a vármegye területén a járvány nem a nagy sertések, hanem a 4—6 hónapos malacok között lépett fel és ez is a beérkezett jelentések szerint nem sertésvész, hanem orbáncz alakjában jelentkezett, azonban a vár-

megye legnagyobb része minden járványtól teljesen mentes.

Megemlíti továbbá a jelentés, hogy május hó 6-án megtartott a hollód-kötegyán-vésztői h. é. vasut engedélyezési tárgyalása a kereskedelmi miniszteriumban, s hogy az engedélyokirat legtöbb pontja megállapított s csakis az építési tőke nagyságára nézve merült fel nézeteltérés a műszaki tanács és engedélyesek között. Az építési engedély valószínűleg még a f. évben kinyerhető lesz.

Az időjárás a hónap első felében száraz és szeles volt, második felében azonban gyakori és jótékony esőzések is voltak.

A közegészségügyi állapot kedvezőbb volt mint az előző hónapban. A hivatalos orvosok 3418 beteget gyógykezelték s így 113-al kevesebbet, mint április hónapban. A heveny fertőző kórok közül a roneselő toroklob 4 járás 9 községében fordult elő járványosan; u. m. Derecske, Csökmő, Konyár, Dancsháza, N-Rábé, Sáránd, Berettyó-Ujfalu, Kis-Jenő és Kis-Kér községekben. Ezekon kívül egyes betegségek előfordultak: Vasad, Esztár, H-Pályi, Zsáka, Élesd, Székelyhid, Sáránd és B-Félegyháza községekben.

Kanyaró 3 járás 9 községében fordult elő, u. m.: Margitta, B-Ujfalu, Ér-Olaszi, Zsáka, Cséhtelek, Almaszeg, Bisztra, Ujfalu, Monos-Petri és Darvas községekben.

Hőkhurut csak B-Ujfalu községben fordult elő 31 esetben.

Rendőri bonczolat eszközöltetett 16 esetben, öngyilkos volt 10, baleset által kimúlt 3; természetes, de rendkívüli halállal kimúlt 3.

A kir. tanfelügyelő jelentése:

szerint; a szervezendő állami iskolák létesítésével összefüggő kérdésekben a helyszíni tárgyalás megtartott; Rézbánya, Less, Fekete Tót, Bátor, Kisháza, Tótfalu, Kővág községekben a már létező állami elemi vegyes iskola helyett állami fi és leányiskola szervezése iránt. Ezen kívül tárgyalások folytattattak állami iskola létesítése iránt, Fugyi, Gyapju, M-Kakucs és Beél községekben.

A lefolyt május hónapban megvizsgáltattott 42 községben 54 iskola, a hol legnagyobb részben az eredmény kielégítőnek találtattott; különösen kiemelhetők, belényesi (leány) vaskóhi, borziki, kesztegi, almaszegi iskolák, valamint a magyar nyelv sikeres tanítása tekintetéből a belényesi g. kath. vaskóhi és almaszegi iskolák. 8 községben a kisdodovodák is megvizsgáltattak, melyek kifogástalannak találtattak.

A pénzügyigazgató jelentése:

mindenekelőtt arról emlékszik meg, hogy az üresedésben volt pénzügyigazgatói állás Papp Miklós trencsényi p. ü. igazgatóval betöltetett;

A folyó évi április hónapban befolyt:

egyes adó 38.368 frt 92 és fél kr., hadmentességi 274 frt 01 kr., jogilleték 36.304 frt 46 és fél kr., fogyasztási és italdó 152.298 frt. 14 és fél kr., dohányeladásból 99.343 frt. 96 kr., bélyegjövédékből 24.377 frt. 51 kr. Összesen: 350.967 frt. 01 és fél kr.

Ház adó mentesség 24 esetben engedélyeztetett; fizetési halasztás pedig 16 esetben adatott.

A kir. ügyész jelentése:

szerint május hónap végén a fogházba volt 173 férfi és 23 nő.

Az időszaki jelentések felolvasása és elfogadása után elnöklő főispán az ülést 5 perczre felfüggesztette, hogy alkalmat adjon a kir. tanfelügyelőnek, mikép a magyar nyelv tanítása körül szerzett érdemei elismeréséül, vallás és közoktatásügyi miniszter részéről adott 50—50 frtnyi jutalmat Kiss György szakáll, Zakariás István drág-cségei és Gyöngyös József csuhaji tanítóknak átnyujthassa.

Sipos Orbán tanfelügyelő meleg hangon tartott elismerő szavak kíséretében, a bizottság tagjainak lelkes éljenzése között nyújtotta át az 50—50 frt jutalmat a tanítóknak, mire a megjutalmazottak nevében Zakariás István tanító szép beszédben köszönte meg az elismerést. — Ezután Beöthy László főispán buzdította őket kötelességeik pontos teljesítésére.

Miniszteri leiratok.

Ezután felolvasták az egyes miniszterektől leérkezett kérvényeket, melyeknek majdnem mindegyike jóváhagyatott.

A pénzügyigazgató azon leirata, melyben tudatja, hogy a nagyváradi pénzügyigazgatói állásra Papp Miklóst nevezte ki, szintén tudomásul vétetett.

Folyó ügyek.

A vármegye alispánjának, azon intézkedését, mely szerint az árvíz által megrongált élesd-fekete-erdői út és révi vámoshid helyreállítását elrendelte — tudomásul vétetett. — Egyéb kisebb ügyekben eljárásal az alispánt bízták meg.

Ut-ügyek.

H. K.-Szaldobágy, H. K.-Ujlak, és H. K.-Pályi községeknek a községi közmunka egyrészének kötelező megállása tárgyában határozat — jóváhagyattak.

Utadó leírások.

Serges község terhérol 21 frt 40 kr., Furta község terhérol 35 frt 69 kr., Fegyvernek község terhérol 8 frt 20 kr., Kis-Almás község terhérol 1 frt 50 kr., Dragotján község terhérol 6 frt — kr., Feneres község terhérol 7 frt 50 kr., Remete község terhérol 7 frt 50 kr., Gyalán község terhérol 1 frt 50 kr., S.-Petrász község terhérol 11 frt — kr., Kardó község terhérol 12 frt — kr., Nyárló község terhérol 11 frt 25 kr., Ó-Apáti község terhérol 13 frt 50 kr., Uzsoa község terhérol 27 frt — kr. bevehetetlennek bizonyult utadó hátralék leírása elrendeltetett.

Tanügyek.

A széplaki g. kath. — az apát kereszturi, szent-jóbbi és újléai tanítói állások javadalmainak államségelylyel leendő kiegészítését kérő folyamodványok pártoló vélemény mellett terjesztettek fel vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz.

Több tárgy nem lévén elnöklő főispán az ülést 1/2 12 órakor berebesztette.

NAPTÁR.

— Junius 6. —

Csütörtök. Róm. kath. Norbert pk. Prot. Norbert. Gör. kel. május 25. Iván fej. Izr. Sivan 14. Nap kel 3 óra 53 p., nyug. 7 óra 32 p. Hold kelte d. u. 7 óra 18 p., nyug. 2 óra 24 p.

Jun. 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
„ **6.** A biharmegyei népművelési egyesület választmányi ülése d. u. 5 órakor.
„ **9.** A nagyváradi közs. polg. leányiskolai önképzőkör jótékonyozó záróünnepélye d. u. 4 órakor a megyeház dísztermében.
„ **9.** A „László“-malom új részvénytársaság megalakulása.
„ **10—29.** Vizgák a főgymnáziumban.
„ **14.** Nagyvárad város közgyűlése d. u. 3 órakor.
„ **15.** A megyei központi választmány ülése.
„ **24.** A „László“-malom elárverezése d. e. 10 órakor a régi malomtelepen.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-Jéle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A király Grácban.** Kedden reggel 7 órakor érkezett a király udvari külön vonaton Grácba, hol Schuster hercegpüspök, a tartományi és városi hatóságok óriási néptömeg jelenlétében fogadták. Az üdvözlő beszédek után a nagy pompával díszített utcákon keresztül a gráci hofburgba hajtott, 9 órakor volt a küldötségek fogadása; ezután a diákok jelmezes lovas küldötségtől kísérve az egyetemhez ment ő Felsége, hol a rektor beszéde és az arra adott legmagasabb válasz után az alma mater zárókövét letette. A lakosság és a diákok tüntető lelkesedéssel vették körül az uralkodót, ki az épület megtekintése után visszavonult lakására.

* **Vendégeink a székesegyházban.** Derék athléta vendégeink egy része, t. i. a kolozsvári, aradi és nagyenyedi középiskolák képviselői

tegnap délelőtt 10 óra tájban ott rajzolt a székesegyház hatalmas homlokzata előtt, hogy annak belsejét s az Ipolyi muzeumot meglekintsék. Mindnyájukat meglepte a belső varázsszerű pompás színhangulatu festői perspektívája.

Dr. Némethy Gyula szemináriumi lelkigazgató először a baloldali galériákra vezette föl őket, a régiségtárba, ahol különösen a faliszőnyegeknek (gobelin) s az ötvösművészet néhány érdekesebb darabjának behatóbb figyelmet szenteltek tudványó ifjaink.

A templomba leérve Fetsér Antal székí jegyző, pápai káplán megmutatta szent László fényes hermáját, melylyel a bibornok három évvel ezelőtt székestemplomát megajándékozta, s melyet e derék tornászok hazafias kegyelettel szemlélgettek. Művészi kezek illetésére megszóllalt a kis orgona, míg az ekkor már igen tekintélyes csapat a jobboldali galériákon járt, ahol az idő rövidsége miatt csak néhány szép modern képet nézhettek meg.

A jelen volt tanárokat nagyon meglepte a képtár nem várt gazdagsága. Alig tudtak megválni szép egyházunktól. Rendkívül tetszett nekik annak harmonikus igen jótét színe, sőt egy tanár megjegyezte, hogy templomunk összehatása meglepőbb mint akár az egri, akár az esztergomi fényes bazilikáé!

A templomból kijövet fölkeresték a szép püspöki parkot, amely immár teljes pompájában csakugy osztja az ezer meg ezer rózsakehelyből eredő édes tavaszi illatot, melylyel olyan szép délelőtt, mint a tegnap volt alig tud az ember betelni. A legkellemesebb emlékekkel telve hagyták el szívesen látott ifju vendégeink a rezidencia táját, hová Beker Antal prem. r. főgymn. tanár kalauzolta őket. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a vendégek nagy része tegnap este utazott haza.

*** József főherceg szemleutja.** József főherceg, a magyar honvédség főparancsnoka, Forinyák Gyula altábornagy, báró Vécey főudvarmester, Surányi Ferenc ezredes és Bodnár István őrnagy szárnysegédek társaságában a fővárosból Keszthelyre utazott; a város erre az ünnepélyes alkalomra zászlódiszt öltött. A vasuti indóháznál Svastics Benő zalamegyei főispán fogadta a főherceget, a ki szívélyes szavakban válaszolt az üdvözlő beszédre. A főispán után a katonai parancsnokok tették meg szokásos jelentéseiket, mire a főherceg gróf Festetich Tasziló főpohárnokmester kastélyába hajtatott, a hol szállva volt. Kedden a 8. huszárezredet nézte meg a főherceg, este pedig Nagy-Kanizsára utazott, hol a 20. honvédgyalogezred felett tartja meg a szemlét. Megérkezéséről a következőket írják: József főherceget a vasutnál Svastics Benő főispánon kívül Babocsai polgármester, Vécey főkapitány és Klobucsár ezredes fogadták. Az üdvözlő beszéd után a főherceg kíséretével együtt kocsira ült és a fellebogózt város főutczáin keresztül a Korona szálloda elé hajtatott, a hol ezrekre menő néptömeg, valamint a tüzoltók zenekara várta.

*** A beteg pécsi püspök.** Dr. Dulánszky Nándor pécsi megyés püspök egészségi állapota korántsem oly kielégítő, mint a minőnek azt egyes lapok írják. A püspök hozzátartozói már kétséglennek látják, hogy a püspök napjai jóformán megvannak számlálva, miért is a pécsi püspöki aula egy-egy tagja naponként meglátogatja a szenvedő püspököt, hogy állapotáról referáljon a káptalani tagoknak.

*** Urnapja a fővárosban.** Urnapját a jövő csütörtökön, folyó hónap 13-án a szokásos ünnepességgel fogják az idén is megülni a főváros katolikus templomaiban. A főistentiszteletet a Mátyás-templomban Vaszary Kolos biboros hercegprimás fogja tartani. Az ünnepi körmenetben részt vesznek az állami és katonai méltóságok, valamint a kormány néhány tagja is.

*** A Félix fürdő gyógyfürdővé lesz.** Kissé különösen hangzik a cím azok előtt, akik a Félix-fürdőnek bámulatos gyógyhatását régi idő óta ismerik. Azonban mégis így van. Ezt az

elnevezést csakis miniszteri engedély alapján szabad használni és ezért Bende Ferenc a jászóvári premontrei kanonok-rend prépostja kérvényt adott be a belügyminiszterhez, melyben a javadalmihoz tartozó s Pecze-szenti Márton község mellett fekvő »Felixfürdőnek gyógyfürdői« elnevezését engedélyezni kéri. Ezt a kérvényt régen be lehetett volna már adni, mert igazi gyógyhatású fürdő kevés van olyan mint a Félix.

*** A jogügyi bizottság ülése.** A város jogügyi bizottsága tegnap hosszasan foglalkozott azon kérdéssel, vajjon a vízvezetési kutak szivattyuzásából felmerült költségek a várost, avagy a vállalatot terhelik-e? Erdemileg azonban nem határozott, mert technikai dolgokkal lévén a kérdés kapcsolatos, ezekre nézve a vízvezetési bizottság meghallgatását találja szükségesnek; miért is az ügyet együttes ülésben fogja tárgyalni. Az ülésen Dus László elnöke alatt dr. Várady Zsigmond, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Kunyhóssy János és Tóth Márton voltak jelen.

*** Az oláh kulturliga kongresszusa.** Bukarestben lefolyt az oláh kulturliga kongresszusa, melyen kizárólag olyan tagokat választottak a választmányba, a kik támadják a kormányt belső, vagy külső politikáját. A kongresszusra sokan utaztak Magyarországból is, a többiek között a brassói és nagyszebeni dalegyesületek. A liga tagjai ezeket a vasuton úgy üdvözlötték, hogy — le Magyarországgal! A kongresszust Urechia elnök nyitotta meg; jelen volt számos Magyarországból kivándorolt fiatal ember is, de az odaváló politikai körök keveset érdeklődtek a kongresszus iránt. A kongresszus alkalmából tervezett nagygyűlést eltiltotta a román kormány Welsersheimb gróf osztrák-magyar követ közbenjárása folytán.

*** Öngyilkos uri leány.** A mindennapi öngyilkossági esetek sorából kiemelkedik egy fiatal leánynak, előkelő szülők gyermekének szomorú végű öngyilkossága. Zgorzki Zsigmond honvédezedesnek 18 éves leánya, Adrienne, szüleinek lakásán Budapesten forgópisztolylyal agyonlőtte magát. Tettét a fürdőszobában követte el azalatt, míg édes anyja nővérével, Olgával, a szomszédos szobában zongorázott. A szerencsétlen leány nem hagyott hátra levelet, szülei pedig nem is sejtik végzetes tettének okát. Május elsején költöztek jelenlegi lakásukba és azóta alig ment ki az utcára a buskomor leány. Kedélyállapota sok aggodalmat okozott hozzátartozóinak, iparkodtak is buskomorságának okát megtalálni, de mindig kitérő választ kaptak. A buskomorság életuntségá változotts ez kergette a fiatal viruló szépségű leányt a halálba.

*** A tábori lelkész távozása.** Allersdorfer Julián, nagyvárad katonai s. lelkész a tábori püspök nyolcz hétre Mezőhegyesre küldte, hogy a gyógyfürdőre távozott ottani curatust helyettesítse. Távollétében a kapuczinus zárda főnöke és a várad-olasz káplánok fogják helyettesíteni. Ideiglenes állomását e hó közepén fogja elfoglalni, előzetesen pedig két heti szabadságra megy a felvidékre. Szabadság idejét ma kezdi meg.

*** Egy orvos a kerékpározásról.** A londoni St. James Gazette-ben egy híres angol orvos nyilatkozik a kerékpározás hatásáról. Szerinte a kerékpározás gyakran éppen ellenkező eredménnyel jár, mint a minőt várnak tőle. A helyett ugyanis, hogy a vele foglalkozó fiatal embereket edzené, gyengíti és idegessé teszi őket. Számos biciklistánál lehet tapasztalni, hogy arczsine egészségtelen, tekintete tévova, úgy, hogy szinte »kerékpáros külsőről« lehetne beszélni, a mely teljesen megegyezik az ideges kimerültség tüneteivel. Ennek a jelenségnek az okát eleinte az egészségtelen tartásban, vagy a túlerőltetésben keresték, de a tapasztalás az mutatta, hogy azoknál a kerékpárosoknál is, a kik a fenti hibákat nem követik el, jelentkezik fejfájás és fáradtság. A

ezikíró azonban azt a tapasztalatot is tette, hogy mindez csak a kerékpár és nem p. a tricycle használatánál áll be, dacára annak, hogy ez utóbbi nagyobb fáradsággal jár. Ennek oka az, hogy a byciclel az egyensúly megtartása okozza a legnagyobb megerőltetést.

*** Véres kardpárbaj.** Csermőn (Kis-Jenő mellett) véres párbaj folyt le Holländer Miksa földbirtokos és Urbán, a 61. gyalogezred hadnagya között, melynél az utóbbi súlyosan megsérült. A párbajra a katonatisztnak a magyarokra tett becsmérelő kifejezése adott okot.

*** A cseresznye eredete.** Pár hét óta nálunk is széltére árujják a cseresznyét, a gyermekek és felnőttek kedvenc csemegéjét. A hagyomány szerint Lukullusz hozta Európába ezt a csemegét Kis-Ázsiából. Ime, mennyire le vagyunk kötelezve a híres inycenznek, ha ugyan himni lehet a hagyománynak. Rozier abbé pomologus 1785-ben megjelent értekezésében azt bizonyítja, hogy a cseresznye vagy mag, vagy ojtás útján a vad cseresznyéből származik, mely Franciaországban, Nagybritániában és Németországban otthonos. Lamarek is elfogadta ezt az elméletet. Lukullusz csak az ismert fajoknál edesebb cseresznyét hozott be Európába. Pliniusz tíz cseresznyefajt sorol föl és nem is szól Lukulluszról. Ezek szerint nyugodtan ehetünk cseresznyét Lukullusz iránt érzett minden lekötöttség nélkül, de csak keveset adjunk a gyermekeknek, mert az orvosok véleménye szerint ez a gyümölcs hamar beteggé teszi az apróságokat.

*** Próba-aszfaltburkolat.** A »Hazai aszfaltipar részvénytársaság« (ezelőtt tatarosi) a tanácshoz tegnap intézett beadványában kijelentette, hogy a próba-burkolati munkálatra nézve a tanács által előírt feltételeket kész elfogadni. Tekintettel azonban az általa hozott áldozatra, a próbamunkálatok elkészítéséhez szállítandó anyagokra közvetvámmentességet kér. Kéri végül a társaság, hogy az általa készített burkolat nívója, a jövőben készített burkolatok nívójának tekintetbe vételével állapíttassék meg.

*** Hegyesuzamlás Tihanyban.** A tihanyi félsziget nyugati partján az ugynevezett szarkádi hegyről a napokban egy félkilométer hosszú s ötven méter széles hegytömb vált le s óriás robajjal a Balaton vizébe esett. Az erős rázkódás a szomszédos házak legnagyobb részét megrongálta. A hegyesuzamlás valószínűleg a tavaszi nagy esőzések következménye.

*** A hentes kutyája ruczapecsenyét eszik.** Illés Jánosné nagyvárad lakosnak rettenetes panasz van. A ruczái egyre-másra tűnnek el az udvaráról, pedig mennyit kinlódott velük, míg pecsenyére nőttek. Lesbe állt hát tegnap, hogy megcsipje a tolvajt és nem kellett sokáig várakoznia, mert egy hatalmas kutya ugrott át a palánkon és egyenesen a gágogó ruczák közé iramodva, egyet nyakon csipett. Mivel a különben adóízető kutya polgárral szóba állani nem mert, beperelte a gazdáját J. Jánost. J. nem tagadta az esetet, csak azzal védekezett, hogy ő nem tehet róla. Ebadta kutyája, előtte a jó sertéshus, mégis a szomszédba megy ruczapecsenyére! Így ki-széledtek már még a kutyák igényei is.

*** Hálátlan öngyilkos.** Kolozsvárott óriási pánikot okozott az utcán egy Hejberger Miksa nevű péklegény, aki a vashid közelében sok ember szemeláttára mellbe lötte magát. Egy rendőr és néhány ember a karjukon a közeli gyógyszerháza akarták vinni, de az öngyilkos csakhamar föleszmélt, félrelökte az embereket és revolverrel a rendőre lőtt, de nem talált. A golyó csaknem egy arra menő uri asszony feje fölött surrant el, ki sikoltozva futott el. E közben a munkás föbe lötte magát és meghalt.

*** A választók rostája.** A nvárad újváros s külváros továbbá a V. Váralja, Velence s Csillagváros városrészekre s illetve választó kerületekre kiküldött összeíró küldöttségek tegnap kezdték meg az összeírási munkálatokat.

*** Éljen a halál!** A pozsonymegyei Császa községben Kolinek György gazdaember a gyorsvonat elé állt s elkiáltotta magát: Éljen a halál! A vonatvezető, ki ezt hallotta s a hadonászó embert látta, rögtön ellengőzt adott, de mégis megragadta a gép Kolinek Györgyöt, a kerek alá vetette és szétdarabolta. A szerencsétlen ember, ki nem volt sem iszákos, sem játékos, elég jómódunak is tartották s így alkalmasint az elméje zavarodott meg.

* **Rajzkiállítás.** A nagyváradai főgymnasium fennállása óta ez évben rendez először rajzkiállítást. — A gymnasium derék rajz és mértan tanára Sidlovics B. Kálmán a tanulók legszebb rajzait állította össze igazán nagy gondnal és művészi szakértelemmel. — A kiállított rajzok közül dicséret illeti az I. II. III. és IV. osztályt. Különös szép és művészi tehetségre mutat Sabdavszy János, Antaloczy Nándor, Baner István, Steiner Ernő, Jancsó Béla, Spitzer Mór, Vajna János és Votiszky Antal rajzai. A kiállítást szép közönség látogatja meg naponként s igazán nagy mulasztást követ el, ki azokat meg nem nézi.

* **Az italmérési szabályrendeletek.** Emlegettük annak idején, hogy ifj. Rimler Károly nagyváradai rendőrkapitány a vendéglők, kávéházak és czukrászatok ellenőrzése és osztályozása czéljából szabályrendeleteket dolgozott ki, melyeket a városi törvényhatóság közgyűlése kisebb módosítással elfogadott. Ezeket a szabályrendeleteket tegnap a közgyűlési határozatokhoz idomítva a rendőrkapitány és legközelebb már a miniszter elé kerül. Azonban valószínű, hogy jóváhagyva egyhamar még sem lesz, mert tudvalevő, hogy a miniszterek is nyaralni mennek. A végrehajtása legfeljebb csak a jövő évben történhetik, mert még az sincs kizárva, hogy felsőbb helyen esetleg pótlásokat rendelnek el.

* **A vonat alá dobja.** Csak ennyit üzent tegnap Papp Sándor nagyváradai vasuti kocsiutó Szaalai Gábor pályőrnek. A kedves üzenet azért történt, mert az említettek haragban vannak és gyűlölik egymást. Papp Sándort az életveszélyes fenyegetésért kérdőre vonja a hatóság.

* **APRÓ HIREK. Egy kolostor égése.** Trieszthől jelentik, hogy a benedekrendi apácák czankoi kolostorában pünkösdi vasárnapján tűz ütött ki, mely az épületet teljesen elpusztította. Két apáca bennégett. — **Tízéves találkozó.** Dr. Török István czeplédi ügyvéd felkéri mindazon hajdanitanulótársait, a kik 1885-ben a szarvasi ev. főgimnáziumban érettségi vizsgálatot tettek, hogy e hó 15-én Szarvason jelenjenek meg. — **Halálra ítélt őrnagy.** Mint Madridból írják, Clavijo őrnagyot, ki egy tábornokot agyonlőtt, a haditörvényszék halálra ítélte. Az ítéletet tegnap hajtották végre. — **Játékoközben.** Pozsonyban megrendítő szerencsétlenség történt. A tizenöt esztendő Kanyok János egy régi revolverrel játékoközben meglötte őt esztendő öccsét. Dr. Glaser Károly kivette ugyan a golyót, de a kis fiu állapota nagyon súlyos. — **Agyonütötte a fa.** Az Illava mellett levő Lédec községnek néhány lakosa kiment az erdőbe, hogy ott fát irtson. Egy hatalmas tölgyet fűrészeltek le, amikor az hirtelen ledőlt s az egyik munkás a faóriás alá került. A szerencsétlen ember koponyája betört s alétlan vitték haza a faluba, hol a község orvosa ápolás alá vette. Mindennek dacára a munkás meghalt.

IRODALOM.

Megrendelési felhívás.

„A házasság szentsége és a polgári házasság” műre.

Rövid idő múlva életbelép nálunk a kötelező polgári házasság törvénye.

Azok a zavarok és nehézségek, melyek már az országgyűlési viták alatt felmerültek, a törvények alkalmazása által természetesen még nagyobb mértékben jelentkeznek; az aggodalmak szomorú válsággá válnak. Látunk majd vergődő lelkeket, a lelkiismereti konfliktus miatt esüggőket, feloszló családokat, elzúllott szülőket és gyermekeket; tapasztalni fogjuk az indifferentismus és a vallástalanság nagyfokú terjedését, az egyházi kötelekek lazulását, az erkölcsök hanyatlását.

Egy ily törvénnyel szemben állandó kötelességünk lesz a vallásnak befolyását előmozdítani, a lelkiismereteket Isten törvénye szerint irányítani, az embereket pedig oda nevelni, hogy a polgári házasság eltörlését sürgessék és alkotmányos uton eszközöljék.

Erre azonban a házasság intézményének alapos és beható ismerete szükséges.

Elmélkedni kell a házasság eredetéről, czéljáról, teendőiről, tulajdonairól. Terjeszteni kell azt

a tudatot, hogy a házasság nem egyszerű templomi szertartás, nem is csupán szerződés, sem pedig pusztán polgári rendezés, hanem, hogy az az Istenről minden emberekre nézve — kik abba önként belépnek, — meghatározott életállapot, melynek egész tartalmát, mi voltát és feladatait ugyancsak az Isten szabályozza, s melyen lényeges változásokat eszközölni senkinek sincs jogában.

E szerény művecske segítségével óhajt lenni a házasságra vonatkozó illetlen elmélkedésben és cselekvésben.

Ajánlom azt a főtiszt. papságon kívül főleg azon keresztény polgártársaimnak, kik a házasságról, továbbá a kath. egyháznak a polgári kötésre vonatkozó álláspontjáról és aggodalmainak alapos voltáról maguknak tájékoztatást szerezni óhajtanak.

A műnek terjedelme 6 iv, 96 lap, ára 60 krajczár, mely összegért a művet bérmentesen fogom megküldeni.

Horpács (Sopronmegye), 1895 május hava.

Páder Rezső,
plebános.

Mulatság.

Gyermek majális.

Ádám és Éva legkisebb és legfiatalabb utódai a községi iskolák növendékei mulattak tegnap a városligetben.

Jó idő kedvezett a mulatságnak s a kis diákok nem győztek eléggé hálát adni a jó Istennek, hogy meghallgatta kívánságukat mely csupán abból állott, hogy e nap egy szem eső se essék arra a pázsitra, melyen ők vidáman gondtalanul akartak csevegni, szaladgálni vig játékok közepette.

Szelid arcú kis leánykák és pajkos fiucskák vig kacajja hangzott ott fel, hol még tegnap a katonai dobosok tanulták a »csapistrák«-ot és a »mars«-ot. (Rátkay bátyánk bosszuságára.)

A dobosok elriasztották innen a város közönségének azon részét, mely itt üdülést keresett s a gyermekek pajzánkodása pedig megszámlálhatlan publikumot csalt e helyre.

Érdekes volt nézni az örvendező gyermekek nagy seregét, mint futkostak ide stova, kipirult arczezal, büszkén, mintha mondani akarták volna, hogy: ez a nap a mienk s mi ma senkivel se cserélünk.

Kiküldött tudósítónk teljesen hű és kimerítő képet akarván nyújtani, kihallgatta egy már nagyobbacska (polgári fiu és leányiskolásnak látszó) beszélgető pár társalgását s a »lesztenografált« beszélgetés körülbelül így hangzik:

— Nagysád!

— Mi az?

— Nem merek szólani!

— Ha nem mer, hát hallgasson!

— De szólni kell!

— Hát szöljön.

Igen de ... de ...

— ?!

— Igen! Azt akartam mondani, hogy

hogy

— Imád valakit?

— I ... i ... i ... nem! Azt akartam

mondani, hogy kisütött a nap.

A kis »hölgyet« nem elégitette ki e valóság, duzzogva lesütötte csinos fejét s »maga ügyetlen« szavakkal ott hagyta lovagját, a hol egykor Szent Pál hagyta az oláhokat, a — faképnél.

A cserbenhagyott ifju elkeseredettségében, három kilőt bevágott s a hatosból még megmarad négy »Wekerle hozta« fillért pedig a cigányoknak adott. Lumpolt a gyerek magyarosan s még egy cigarettát is szájába vett, beakarván bizonyítani a kis csapodár második lovagjának, hogy: »Vagyok olyan legény mint te,« s aztán elkeseredve ölelte át a potykai tánczterem gerendáját.

Különben minden pompásan sikerült s a táncz a holdvilág fényénél még most is, amikor elfáradt és kicéhezett tudósítónk e sorokat írja, vigan folyik.

Ott láttuk: Ujfalussy Dezső, Sipos Árpád, Böszörményi Géza, Hegyesy Márton, Kotunovits Sándor, Lázár Márton, Novák János, Jeszenszky Farkas, Reményffy Rezső, Rátkay József, Recht Ignác, Láposy Lajos.

Asszonyok: Sipos Árpádné, Reményffy Rezsóné, Réz Mihályné, Novák Jánosné, Recht Ignácáné, Somossy Béláné, Rátkay Józsefné, Gyöngyössy Imréné.

Leányok: Ujfalussy Jolánka, Somossy Ilonka, Darvay Szeréna, Gyöngyössy Etelka, Winkler Mártha, Ujfalussy Klárka, Novák Margit, Szabó Klára, Szabó Margit, Sipos Elza, Rozenberg Ida, Czihrer Paula, Sicher Sarolta, Gábel nővérek, Niedermann Mariska.

(M. J. ifj.)

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Szókimondó asszonyság. (Madame Sans-Gêne) másodsor.

Péntek: Ugyanez.

Sombat: Faust. Opera.

Vasárnap: Brankovics György. — Este: A piros bugyellár.

A szókimondó asszonyság.

(Először adták a nagyváradai színpadon 1895. június 5-én.)

Csodálatos keveréke volt a tegnapi színmű a romantikus, erős szerelem kápráztató jeleneinek s a frivol léha szeretkezések változatos képeinek.

... Fent a színpadon Hübscher Kata, a kis mosoné szavalta tirádáit az ő szerelme érdekében Lefébrennek, abban a tenorban, hogy ha jó volt a szerelmem őrmester korodban, ám legyen jó az adanczigi herczegnek is. A nézőtérben a színes, meleg tónusu ruhák közt megvillant ez a gondolat:

Valljon az én Lefébrem nem hajtana-e a császár szavára?

Tűzijáték volt a színpadon. A pezsgő ingerlő mondások bonmott sisteregtek, pattogtak a színpadon, gyújtogattak, ahova estek, a publikum lelkében. Hajh, sok lélekbe égetett foltot a szabadszáju, goromba asszony egy-egy mondata.

Pedig csaknem kápráztató tűzijáték az egész színmű. Különösen a második felvonás után. Mit akar Kata asszony Neiperggel? Meg akarja menteni. De mit neki Herkuba?

Az előadásra minden jegy elkelt. A nagy füst elkápráztatta a publikum szemét. Sokan nem voltak kielégítve. Végre is, talán nem muszáj a színházban mindig törni a fejét az embernek s félni.

— Teremtőm micsoda kényes dolog esik meg mindjárt a színpadon?

Az oroszánról nevezett rész a sikerből — a mit a darab Nagyváradon elért — a kegyedé, Delli Emma k. a. Ha néha fáradt is volt, ha noha kiesett a »madame terrible« szerepéből, az el fog mulni ma, holnap, holnapután.

De bájos volt, kedves, szonor hangján elmondott igazmondásai visszhangra találtak lelkünkben.

Tulzásba nem esett s ez dicséret, mert könnyen volt alkalma rá. Mindvégig diszkrétan játszott, érezte, amit mondott, s nem volt izetlen. De hogy tudjam én izmos tehetségét és tudását leírni. A hatás alatt vagyok, mikor e sorokat írom.

Láttam, hogy a kegyed kérelhetetlen, őszinte kritikusa önfelédten tapsolt. Aki miatt már leakart mondani a színipályáról. És oda hitt engem is.

— Tapsolj velem együtt, mert megérdemli valóban, megérdemelte a rengeteg tapsot.

Gál Gyula (Napoleon) kifogástalan volt maszkban, játékban. Ez az ember tudja, mit akar; látja a czélt s föltartóztathatatlannal megy feléje. A tehetség — az ambícióval szövetkezve. Tegnapi Napoleonja kabinetalakítás volt. És elhittük neki, hogy ő nem Gál Gyula, a színész, hanem Napoleon hihetetlen ez, uraim, de elhittük.

A többi szereplők ne vegyék rossz néven, ha akkor említjük meg őket, majd ha betanulták szerepeiket. Ezuttal megtiszteljük őket, hogy a tehetségek után nem irunk róluk.

REGENY-CSARNOK.

Szöktetés.

(Eredeti elbeszélés.)

Írta: **Senki.**

9

(Folytatás és vége.)

Nem szólt róla Jolánnak, csak szomorubb volt és figyelt mindenre, tudta, hogy itt végződik majd a dolog, de nem sejtette, ki az a kalandor, a ki a feleségére vágyik?

Megtudta azt is.

A következő Hétfőn egy cigány asszony álmodott a ház körül hajnalban.

A gyanút fogott Sándor a féltékeny szerelmek szemével észrevette, látta hogy ez az asszony Jolánnal akar találkozni, látta már ő ezt máskor is itten.

Kiment az udvarra, intett a cselédjeinek és kiadta nekik a megbízást, hogy motozzák meg a pajtában a vén boszorkányt, nincs-e nála a házból lopott jószág?

És volt egy levél Tibortól.

Igen fontos levél volt ez, melyet Tibor gróf már nem mert az apró hirdetésekben közzétenni.

Ebben megírta, hogy megkapta a Jolán levelét és csodálkozik a habozásán. Legyen vakmerő, mint egykor régen, ne kételkedjék, mert hiszen szereti.

A szokásra a jövő Szombat éjszakáját tűzte ki.

»Éjjel 1 órakor legyen készen; a kert alatt kocsit várja majd, jöjjön és ne habozzék kéri Tibor.«

Sándor most már mindent tudott. Leült és gondolkodott egy kissé; azután mintha elkészült volna a tervével megparancsolta, hogy a cigányasszonyt guzsba kötve őrizze a pajtában az éj beálltáig; azontul pedig a szőlőhegyen a pince gádjában egy hétig; a kendőt a szájából csak akkor veszik ki, mikor enni adnak neki. Ha egy szót kiált, az evésnek vége és újra be kell tömni, ne hogy lármát csap hasson. És ezzel elérte, a mit akart. Tibor nem tudta elgondolni, hogy miért nem irt feleletet a Jolus? De azért csak készült a kalandra!

Sándor pedig azután vásárra kezdett készülödni.

A jószág javát kiválogatta s elindult. Csütörtökön este a háztól. Jolánnak bánatosan mondta, hogy Vasárnapig távol marad. De azért már Pénteken éjszakára visszajött és éjjel a felesége ablakába tette a Tibor levelét. Tudni akarta, kimegy-e Jolán a kert alá, szereti-e vagy nem?

Szombaton elintézte birtokvásárlás ügyét és mire bealkonyodott, Miskolcra bérkocsival megállott a saját malmánál. Leszámolt a molnárral a vám dolgában, majd vacsorált és 10 óra után indult hazafelé. De csak a kert aljáig ment, a hol azt mondta a bérkocsisnak, hogy várjon egy órán át, mert vissza megy Miskolcra az éjjeli vonathoz.

Azután megvonult a kerti ajtó mellett, mely oda nyílt a Sajó parti országra. Várta, hogy sikerül-e neki a saját felesége elszöktetése? A levélben az 1. elé még egy 1-est irt és így tizenegy órára tette az éjjelutáni szöktetést. Nem sokáig kellett várnia.

Felesége csakugyan jött kicsi kézi bőrönddel a karján; tehát szökni akar. Mikor már kilépett a kert ajtaján, előállott Sándor és mosolyogva kérte Jolánt, ne nehezteljen meg, hogy ily furcsa tréfával viszi a messze idegenbe, az új birtokára, a mint ezt már régen tervezte. El akarja kerülni a feltűnést, édes anyja sirását és azért szökteti el éjjel.

És most Jolán érezte, hogy a paraszt felfang az egyszer tuljárt a nő eszén. Sejteti kezdte, hogy Sándor a miskolci dolgokról meg tudott egyet-mást, csak azt nem tudta, hogy mint jutott Sándor a levelezés nyomára. Hanem most nyugodt maradt. Beült férje mellé és szöktek az új otthonba.

Hát Tibor? Ah az sokáig várt ott a kert alatt, mignem ráhajnalodott. Azután harmadnapra hallotta, hogy üres a régi fészek. Érezte, hogy csuful lefőzték. A kudarcz elnémitotta örökre.

Csak azt szeretete volna tudni, hogy Jolán-

nak is része van-e ebben a lefőztetésben? Mikor azután a cigányasszony előjött a fogságból, annyit tudott meg, hogy levele a Sándor kezébe került.

Most már kételkedett a Jolán bűnösségében.

De hátha ki volt ez így csinálva — ki tudja? Oly hamisak a menyecskék. Nem is tudott meg sohasem semmi bizonyosat. Annak örvendett, hogy Sándor és Jolán másfelé költöztek, legalább nem kellett többé velük találkozni. Sándor azután rövid idő múlva meglátogatta édes anyját. Megmagyarázta a távozás okát. Nem akarta szerencsétlenné látni sem az anyját, sem a feleségét.

Jolusnak megbocsátott nagylelkűen; tudta, hogy az ily nevelésű feleség sokra képes, ha nincsen meglegedve; soha nem emlegetett semmit azokról az eprőhirdetési levelekről és Jolán hálás volt érte — látta a nemes szerelmet Sándorban és többé nem vágyott Tibor szöktetése után.

Az anyósa, az ott élt messze tőle az ősi házában.

Itt férje oldalán boldog volt, kivált mióta a kis Sándor a köteleket közöttük megerősítette.

Néha-néha elmerengett a multon, ha nadragos ember fordult meg a birtokon — de máskülönbén virult a megszöktetett parasztasszony ott a Bácskában is Sándor nagy öröme és boldogítására. Azután is kacagtak sokszor azon az utolsó szöktetésen, a mely oly jól sikerült — Sándornak.

T Á V I R A T O K.

A király Grácban.

Budapest, június 5. (Saját tud. távirata.)
Ő Felsége ma délelőtt a gráci helyőrség felett tartott szemle után az épülő félben lévő mintakaszárnyához hajtatott onnan pedig gyalog a honvédkaszárnya megtekintésére ment. A sorfalat képező közönség lelkes ovációkban részesítette.

Egy főherceg veszélyben.

Budapest, június 5. (Saját tud. táv.)
Bresztből jelenti a táviró, hogy Károly István főherceg, midőn tegnap este a tengerészeti prefektus által az osztrák-magyar hajóraj tiszteletére adott nagy ebédről hajójára akart menni, életveszélybe került. A gözderéglye, mely a főherceget és tisztjeit a Kaiser Franz Josef hajóra akarta szállítani, a sötétségben összeütközött az Abeille nevű francia hajóval. A gözderéglye elsüllyedt; de a főherceg és a tengerésztisztek még idejekorán fölmenekültek az Abeille fedélzetére.

A miniszterek Bécsben.

Budapest, június 5. (Saját tud. táv.)
B. Bánffy és b. Fejérváry miniszterek ma reggel Bécsbe érkeztek. A miniszterelnök ma délelőtt Szögyény-Marich László nagykövettel értekezett.

Uj palota hölgyek.

Budapest, június 5. (Saját tud. táv.)
A királyné gr. Goluchovszkyné, született Murat Anna hercegnőt és gr. Esterházyt, szül. Stockan Paulina grófnőt palotahölgyeivé nevezte ki.

A sertés vész.

Budapest, június 5. (Saját tud. távirata.)
A sertész vész Kőbányán mindig erősebben lép föl és miután a Budapestre való hajtást nem lehetett ellenőrizni, hogy csakis a fogyasztás céljaira szolgálhasson, azért a miniszter a mai naptól kezdve ezen a czímen is megtiltotta a sertések elszállítását Kőbányáról.

Miniszterek a Vaskapunál.

Budapest, június 5. (Saját tud. távirata.)
Dániel és Perczel miniszterek a Vaskapunál folyó munkálatok megtekintésére ma oda érkeztek.

A fogadtatásra a közeli falvak gör. kel. lelkészei és előjárói is megjelentek. A reggeli után a Vaskapu nevű hajóra szálltak a miniszterek kíséretükkel együtt és a munkálatok megtekintésére indultak.

Eltűnt körjegyző.

Budapest, június 5. (Saját tud. távirata.)
Rácz Károly, Nagy-Létény község körjegyzője mult hó 28-án a fővárosba jött és másnap Budapestre való távozását teljesen nyoma vesztett. A nagylétényi előjáróság tegnap kérte eltűnt jegyzője hollétének kikutatását.

A delegációk tárgyalása.

Budapest, június 5. (Saját tud. távirata.)
A király szombaton fogadja a már megalakult delegációkat, Goluchovszky külügyminiszter 11-én tartja meg expozéját, 13-án a hadügyminiszter indokolja a rendkívüli kiadásokat, 15-én pedig a közös pénzügyminiszter adja meg fölvilágosításait az okkupált tartományokra vonatkozólag.

Nagy erdőégés.

Budapest, június 5. (Saját tud. táv.)
New-Yorkból távirják, hogy Pennsylvániának csaknem egész éjszakai részére kiterjedő erdőégés dühög. Már eddig is néhány kis város elpusztult. A kár több millióra rug.

Ferdinánd hazatérése.

Budapest, jun. 5. (Saját tud. távirata.)
Párisból jelentik, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem ma este haza utazik.

K ö z g a z d a s á g.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. június 4.

Készbuza ma élénken kínálatott, de malmaink részéről nem igen kerestett. Nyugodt irányzat és 2½ krral magas árak mellett 10.000 q. hazai buza jött forgalomba és pedig:

Idegen buzában nem volt üzem.

Rozs irányzata nyugodt. Az árak 6.30—6.40 forinton jegyeznek.

Árpa és Tengeri irányzata csendes.

Zab irányzata tartott.

II. Határidő üzlet. Vidékről esőzéseket jeleztek, minek folytán piacunkon élénkebb realizációk kezdtek. A nap folyamában azonban a vevők száma megszaporodott és Berlin is 2 márknyit áremelkedést jelezvén, az irányzat csakhamar szilárdabb jelleget öltött és az árak buzában és rozsbán 8—9 krral, tengeriben 8—9 krral, zabban 1—2 krral esett vissza.

Előfordult kötések: buza tavaszra 0.00—0.00 frt, buza május—júniusra 7.48—7.50 frt, rozs tavaszra 6.60—6.66 frt, tengeri máj.—jun. 6.44—6.50 frt, zab tavaszra 7.22—7.26 forint, szept. okt. 6.03—6.17 frt káposzta-repce augusztus—szeptemberre 11.—11.10 forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, június 4 Készlet: 105.208 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 36—37 kr.; közép: 36—37½ kr.; süldő kövér: 40—42 kr.; sovány: 36—37 kr.; román: —; Szerb kövér 42—43½ kr.; könnyű 44½, 45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: Határozott ár nélkül. A földművelésügyi m. kir. miniszterium 33.258. sz. rendeletével piacunkat zár alá helyezte.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 5-én.

Magyar aranyáradék 4%	—	—	—	123.25
Magyar koronááradék	—	—	—	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4½%	—	—	—	126.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2½%	—	—	—	103.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	124.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	158.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	148.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	122.75
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	1075.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	484.59
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	408.80
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	434.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	962.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.30
London vista	—	—	—	121.30
Paris vista	—	—	—	48.15
20 márkás arany	—	—	—	11.86

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 36-ik szám.

Páros.

II. Kis bérlet 16-ik szám

Páros.

Csütörtökön, 1895. június hó 6-án

Másodszor:

Szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Gêne).

Szinmű 1 előjáték és 3 felvonásban. Irtá: Sardou Viktor. Fáy J. Béla és Makó Lajos.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap pénteken 1895. június 6-án bérletfolyamban.

A szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Gêne).

Sardou szinműve 4 felvonásban.

Eladási hirdetés.

Nagyvárad Lovas-utcán jó forgalmu helyen, a nemzeti hid sarkán fekvő több lakrész s üzleti helyiségből álló jövedelmes emeletes ház, valamint a nagyvárad hegyen mély árok dűlőben fekvő 1339 ööl gyümölcsös alj és egy hold 725 ööl szántóföldből álló volt szőlőbirtok, mely közelsége s jó útjánál fogva nyaralásra, teigazdaság vagy sertéshez is berendezhető, a közbejött körülmények miatt sürgősen — együttesen 7500 forintért, vagy külön is eladó lévén, értekezhetni lehet Nagyváradon, Szent-János-utca 317/14. szám alatti ügyvédi irodában alóliroftal. — Közbenjárók nem díjaztatnak.

(145) 2—3

Erdélyi József,
ügyvéd.

Egy jó családból való felnőtt
keresztény árvaleány.

ki a

női ruhavarrásban

gyakorolt,

varrógéppel rendelkezik, ajánlkozik
helyben vagy vidékre egy uri családkhoz gyermek mellé. (147) 3—3

Czim a kiadóhivatalban.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinczészetéből saját termésű érmel-
léki borok palaczkokban, valamint
hordóban eladók. Bővebb tudósítást
és árjegyzéket ad a számtartói
hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 8—30

Nyári fürdő-megnyitás a Rimanóczy-fürdőben.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy
június hó 3-ától kezdve, a férfiak részére a **HIDEG-FÜRDŐ**, a nők
részére a mostani női-gőzfürdő helyiségeiben a **ZUHANY-FÜRDŐ**,
reggel 6 órától este 8 óráig rendelkezésre áll.

A gőzfürdőkre nézve a mult évi gyakorlat szerint — délelőtt a
férfiak, délután 3 órától kezdve estig a nők részére (vasárnap délután
kivételével) a nagy gőzfürdő összes helyiségei, naponta kétszeri friss
viz beeresztéssel fog rendelkezésre állani.

Tisztelettel

RIMANÓCZY KÁLMÁN.

(146) 3—3

☛ Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett! ☛

Végeladás!

Felhívjuk a nagyérdemű vevőközönség figyelmét azon körülményre,
miszerint a helybeli piacon, a **Deutsch K. I.**-féle házban levő
üzletünkben rendezett

V É G E L A D Á S

már csak június 15-ig tart.

Dús választékban vannak még raktárunkon: *vásznak, asztal- és fehérművek, férfi- és női
ruhaszövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek* stb., melyek

mélyen leszállított árak

mellett adatkak el.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

(139) 7—15

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa cég

Szent-László-tér,

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

☛ Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett! ☛